

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna på driftbudgeten för budgetåret 1968/69 inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

(4:e avd.)

SJÄTTE HUVUDTITELN

Kommunikationsdepartementet m. m.

1) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 8, framlagda förslag (punkterna A 1—A 4, s. 18—20 i utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1968) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Kommunikationsdepartementet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 6 149 000 kr.,

2. till *Kommunikationsdepartementet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 335 000 kr.,

3. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 4 200 000 kr., därav 1 500 000 kr. att avräknas mot automobilskatte-medlen,

4. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 240 000 kr.

Landsstaten

2) **Länsstyrelserna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt B 1, s. 21—38) föreslagit riksdagen att till Länsstyrelserna: Avlöningar för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 213 955 000 kr.

Summan av de för budgetåret 1967/68 uppförda anslagen Överståthållar-ämbetet: Avlöningar och Länsstyrelserna: Avlöningar samt del av anslaget Kostnader för länsstyrelsen i Stockholm m. m. utgör 198 340 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 593 av fru *Hamrin-Thorell m. fl.* och II: 749 av herr *Nihlfors m. fl.* vari hemställts att riksdagen måtte dels be-
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1968. 6 saml. Nr 6*

sluta uttala sig för att alla tillgängliga resurser sätts in för att stävja skattefusket och de tendenser till ökning som nu förefinns, dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till nästa års riksdag om en betydande ökning av personalresurserna på länsstyrelsernas revisionsdetaljer samt att Kungl. Maj:t i övrigt måtte beakta vad som anförts i motionerna rörande revisionsdetaljernas ställning och behovet av personalutbildning,

dels motionen II: 93 av herr *Werbros* vari hemställt att riksdagen måtte besluta att i varje län inrätta en arvodestjänst som länsbrandchef och tillika beredskapschef.

Utskottet. Under förevarande punkt lämnas i statsrådsprotokollet bl. a. en redogörelse för innehållet i ett av 1964 års civilbefälhavarutredning framlagt betänkande (stencilerat) rörande civilbefälhavarnas ställning och uppgifter samt för remissyttrandena i de delar som rör civilbefälhavarnas uppgifter och befogenheter i fred jämte civilbefälhavarnas fredsorganisation. Departementschefen förklarar sig i anslutning härtill dela statskontorets uppfattning att den av utredningen föreslagna fredsorganisationen bör genomföras på försök samt föreslår i anledning härav viss personalförstärkning på två civilbefälhavarkanslier.

Vidare erinras om att Stockholms stad och Stockholms län den 1 januari 1968 lagts samman till ett nytt län, kallat Stockholms län, och länsstyrelsen i förutvarande Stockholms län och överståthållarämbetet slagits samman till en länsstyrelse för det nya länet. Verksamheten på naturvårdsområdet har organiserats om fr. o. m. den 1 juli 1967. På regional nivå innebär den nya organisationen bl. a. att länsingenjörskontoren har förts över från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (numera vägverket) till länsstyrelserna.

Under år 1967 har länsindelningsutredningen, länsförvaltningsutredningen och landskontorsutredningen avgett sina förslag. Dessa har sänts till ett stort antal remissinstanser för yttrande före den 1 mars 1968. Länsdemokratiutredningen väntas enligt propositionen lämna sitt förslag under år 1968. Departementschefen framhåller i anslutning härtill att en genomgripande samhällsomdaning pågår och att utvecklingen gör en aktiv samhällsplanering nödvändig. Den statliga delen av denna verksamhet ankommer i stor utsträckning på länsstyrelserna, som på det regionala planet har att svara för bl. a. samordning av planeringsverksamheten i länen.

Enligt vad som vidare framgår av propositionen har Kungl. Maj:t uppdragit åt statskontoret att undersöka organisationen, arbetsformerna och personalbehovet inom länsstyrelserna och avge de förslag som föranleds av undersökningen.

I avvaktan på att ställning kan tas till de olika utredningsförslag som föreligger eller väntas komma på länsstyrelseområdet och även i avvaktan på resultatet av statskontorets organisationsundersökning anser departementschefen framställningarna om personalökningar böra bedömas restrikt-

tivt. Med hänsyn till arbetsansvällningen i vissa län anses dock vissa personalförstärkningar nödvändiga. Sålunda föreslås bl. a. personalen för länsplaneringsverksamhet i storstadslänen skola förstärkas och naturvårdssektionerna i vissa län ges ökade resurser. Viss utökning av personalen för taxeringsrevisionsverksamhet tillstyrks och taxeringsorganisationen i Stockholm anses böra byggas ut. Den försöksverksamhet som nu pågår vid ett antal varuskattkontor föreslås utvidgas att omfatta ytterligare några kontor. I enlighet med det anförda beräknas medel för ett antal nya tjänster för nämnda arbetsuppgifter.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts sålunda framlagda förslag. Vad departementschefen i samband därmed anført och förordad har inte gett utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Vidkommande vissa motionsledes väckta frågor får utskottet anföra följande.

I motionerna I: 593 och II: 749 har hemställts att riksdagen måtte dels besluta uttala sig för att alla tillgängliga resurser sätts in för att stävja skattefusket och de tendenser till ökning däri som nu förefinns, dels hos Kungl. Maj:t anhålla om förslag till nästa års riksdag om en betydande ökning av personalresurserna på länsstyrelsernas revisionsdetaljer samt att Kungl. Maj:t i övrigt måtte beakta vad som anförts i motionerna rörande revisionsdetaljernas ställning och behovet av personalutbildning.

Utskottet vill för sin del i likhet med motionärerna kraftigt understryka det angelägna i att skattefusket med all kraft motarbetas. Vad beträffar personalresurserna på länsstyrelsernas revisionsdetaljer vill utskottet erinra om den relativt betydande ökning av dessa som av Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagits och av utskottet i det föregående tillstyrkts. Förslag i ämnet har vidare lagts fram av landskontorsutredningen i dess nyligen avgivna betänkande »Skatteförvaltningen» (SOU 1967: 22), och frågorna härom är f. n. föremål för beredning inom Kungl. Maj:ts kansli. Slutligen må erinras om det förenämnda uppdraget till statskontoret att undersöka organisationen, arbetsformerna och personalbehovet inom länsstyrelserna. Utskottet anser sig kunna utgå från att därvid även de av motionärerna aktualiserade frågorna om behovet av förstärkning av taxeringsrevisionsverksamheten m. m. vederbörligen beaktas. Med hänsyn jämväl härtill har utskottet inte funnit sig berett att tillstyrka att riksdagen på sätt motionärerna yrkat nu begär förslag i ämnet till nästa års riksdag samt avstyrker därför motionerna i fråga.

I motionen II: 93 har yrkats att riksdagen måtte besluta att i varje län inrätta en arvodestjänst som länsbrandchef och tillika beredskapschef. Utskottet vill i anledning härav erinra om att särskild översyn rörande bl. a. de av motionären aktualiserade frågorna pågår genom räddningstjänstutredningen. Vid sådant förhållande och i avvaktan på resultatet av utredningens arbete har utskottet inte funnit sig kunna biträda motionärens yrkande och avstyrker följaktligen motionen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen till *Länsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 213 955 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 593 och II: 749,
3. att riksdagen avslår motionen II: 93.

3) *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m. m. fl. anslag.* Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 2—B 9, s. 38—48) hemställer utskottet att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.* ett förslagsanslag av 600 000 kr.,
2. till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* ett förslagsanslag av 5 800 000 kr.,
3. till *Länsstyrelserna: Expenser* ett förslagsanslag av 41 240 000 kr.,
4. till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* ett förslagsanslag av 430 000 kr.,
5. till *Fögderiorganisationen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 75 065 000 kr.,
6. till *Fögderiorganisationen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 8 220 000 kr.,
7. till *Lokala exekutionsorganisationen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 65 920 000 kr.,
8. till *Lokala exekutionsorganisationen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 12 480 000 kr.

Planväsendet

4) *Statens planverk: Förvaltningskostnader m. fl. anslag.* Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 1—C 3, s. 49—56) hemställer utskottet

- att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar
1. till *Statens planverk: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 14 214 000 kr.,
 2. till *Statens planverk: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 1 515 000 kr.,
 3. till *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.* ett reservationsanslag av 1 000 kr.

Vägväsendet

5) *Statens vägverk: Förvaltningskostnader.* Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 1, s. 58—59) hemställer utskottet

att riksdagen till *Statens vägverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 9 711 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

6) De lokala vägnämnderna m. m. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 2, s. 59) hemställer utskottet

att riksdagen till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 300 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

7) Reglering av vissa skador inom statens vägverks ämbetsområde. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 3, s. 60) hemställer utskottet

att riksdagen till *Reglering av vissa skador inom statens vägverks ämbetsområde* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 1 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

8) Allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m. Anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader samt diverse ändamål. Före behandlingen av de skilda anslagen har Kungl. Maj:t (s. 60—75) lämnat en allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m.

Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning för budgetåret 1968/69 under de skilda väganlagen m. m. innebär

att till Vägunderhållet anvisas ett reservationsanslag av 631,5 milj. kr. (punkt D 4, s. 75—78),

att till Vägbyggandet anvisas ett reservationsanslag av 640,5 milj. kr. (punkt D 5, s. 78—80),

att till Bidrag till underhåll av vägar och gator anvisas ett förslagsanslag av 93 milj. kr. (punkt D 6, s. 80 och 81),

att till Bidrag till byggande av vägar och gator anvisas ett reservationsanslag av 270 milj. kr. (punkt D 7, s. 81 och 82),

att till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. anvisas ett reservationsanslag av 47,5 milj. kr. (punkt D 8, s. 82 och 83) och att under budgetåret 1968/69 statlig lånegaranti för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar beviljas intill ett belopp av 100 000 kr.,

att till Bidrag till byggande av enskilda vägar anvisas ett reservationsanslag av 20 milj. kr. (punkt D 9, s. 83 och 84),

att till Utredningar m. m. anvisas ett reservationsanslag av 1 milj. kr. (punkt D 10, s. 84 och 85)

samt att till Avsättning till statens automobilskattemedelsfond anvisas ett förslagsanslag av 0,001 milj. kr. (punkt D 11, s. 85 och 86).

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 344 av herrar *Dahlén* och *Bengtson* samt II: 435 av herrar *Hedlund* och *Wedén* vari hemställda att riksdagen måtte vid sin behandling av D 4 Vägunderhållet under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag av 656 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels motionen II: 752 av herrar *Nilsson* i Lönsboda och *Antby* vari hemställda att riksdagen må vid behandlingen av kommunikationsdepartementets huvudtitel punkt D 8 Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. besluta att till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag om 50 milj. kr. att avskrivnas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna I: 596 av herrar *Ottosson* och *Strandberg* samt II: 753 av herr *Nordgren* vari hemställda att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att vid fördelning av vägbyggnads- och vägunderhållsanslagen hänsyn måtte tagas till de speciella förhållanden som råder i bl. a. Jämtlands län och som medför fördrerade byggnads- och underhållskostnader,

dels de likalydande motionerna I: 605 av herr *Österdahl* och II: 743 av herrar *Gustafsson* i Stenkyrka och *Franzén* i Träkumla vari hemställda att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt utredning syftande till en utvidgning av reglerna för statsbidrag till enskilda vägar att gälla samtliga enskilda vägar vilkas underhåll övertagits av kommun samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t jämväl hemställer om en utredning syftande till en samordning av det enskilda vägunderhållet med den statliga vägförvaltningen,

dels de likalydande motionerna I: 242 av herr *Strandberg m. fl.* och II: 301 av herrar *Bengtson* i Solna och *Lothigius* vari hemställda att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en allsidig och förutsättningslös utredning rörande vägväsendets framtida finansiering, varvid särskilt större kapitalkrävande investeringar beaktas,

dels de likalydande motionerna I: 600 av herr *Åkerlund* och II: 739 av herr *Bengtson* i Solna vari hemställda att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t framlägga förslag om sådan utformning av bestämmelserna, att driftkostnaderna för belysning av riksvägar kan inräknas i det vägunderhåll som bestrides av staten,

dels motionen II: 751 av herrar *Nilsson* i Agnäs och *Ringaby* vari hemställda att riksdagen måtte besluta att användandet av s. k. vägsalt på gator och gångbanor förbjödes,

dels de likalydande motionerna I: 238 av herrar *Ove Karlsson* och *Ivar Andersson* samt II: 306 av herr *Persson* i Tandö *m. fl.* vari hemställda att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag i frågan om en mellanriksväg Dalarna—norra Värmland—Oslo,

dels motionen II: 302 av herrar *Björk* och *Bengtsson* i Landskrona vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t ger statens vägverk eller annan lämplig myndighet i uppdrag att uppsätta hjälptelefoner vid vissa vägar i enlighet med vad som i motionen uttalats,

dels de likalydande motionerna I: 24 av herr *Thorsten Larsson m. fl.* och II: 38 av herr *Johansson* i Skärstad *m. fl.* vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning och förslag angående anläggande av särskilda filer för den långsamma trafiken på större vägar i enlighet med vad i motionerna anförts.

Utskottet. I sina petita för nästa budgetår har styrelsen för statens vägverk bl. a. lämnat en redogörelse för bilismens och vägtrafikens utveckling samt vägarnas standard och det aktuella upprustningsbehovet. Mot bakgrund härav har styrelsen hemställt om en medelsanvisning av 675 milj. kr. för det statliga vägunderhållet och 705 milj. kr. för den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten samt 100 milj. kr. resp. 335 milj. kr. för statsbidrag till underhåll och byggande av kommunala vägar och gator. För statsbidragsgivningen till den enskilda väghållningen har begärts 78 milj. kr., varav 53 milj. kr. till underhåll och 25 milj. kr. till byggande.

Departementschefen redogör inledningsvis för det faktiska utfallet — avseende såväl ordinarie investeringar som beredskapsarbeten — av investeringarna inom väg- och gatubyggandet under femårsperioden 1962—1966 samt beräknade utgifter för åren 1967 och 1968. I anslutning härtill erinras om att beredskapsarbeten under senare år utgjort en betydande del av de totala investeringarna i landsbygdens vägnät. Arbetena har nästan helt avsett företag i flerårsplanerna, varigenom åtskilliga sådana kommit till utförande tidigare än beräknat.

För nästa budgetår bör enligt departementschefen anslagstilldelningen för väg- och gatubyggandet bibehållas på nuvarande höga nivå men med hänsyn till det samhällsekonomiska läget inte ökas ytterligare.

Enligt de fastställda flerårsplanerna för perioden 1967—1971 skall drygt 70 % av vägbyggnadsanslaget år 1971 användas till byggande av riksvägar medan ungefär 23 % skall gå till länsvägar och ödebygdsvägar. I och med detta har enligt vad som anföres i propositionen utvecklingen mot att ökad vikt läggs vid de vägar som får bära största delen av den expanderande trafiken ytterligare befästs. Vid prioriteringen av projekten i flerårsplanerna har också eftersträvat att tillgodose näringslivets behov av tillfredsställande transportmöjligheter.

Anslaget till det statliga vägunderhållet föreslås för nästa budgetår (avseende kalenderåret 1969) skola höjas med 24,2 milj. kr. till 631,5 milj. kr., medan anslaget till vägbyggnandet (likaledes avseende kalenderåret 1969) upptas med 640,5 milj. kr., varav ca 32 milj. kr. hänförs sig till administra-

tionskostnader. Ramarna för medelsförbrukningen för vägunderhåll och vägbyggnader föreslås till samma belopp som de nämnda anslagen.

Det förutsätts vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att därest arbetsmarknadsläget så medger eller påkallar bemyndiga vägverket att utöka underhålls- och byggnadsverksamheten utöver angivna medelsomslutning av 631,5 milj. kr. resp. 640,5 milj. kr. genom att under budgetåret i förväg ta i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen som blir anvisade för verksamheten under andra halvåret 1969. En minskning av verksamheten skall också kunna ske om så erfordras från arbetsmarknadssynpunkt.

Underhållsanslaget för den kommunala väghållningen beräknas till 93 milj. kr. För bidrag till byggande av vägar och gator föreslås en oförändrad medelsomslutning om 270 milj. kr. och en anslagsanvisning av samma storlek. Anslagen för bidrag till underhåll och byggande av enskilda vägar tas upp med 47,5 resp. 20 milj. kr. De sammanlagda utgifterna under de olika vägsanlagena m. m. beräknas därmed till 1 702,5 milj. kr.

Anslagen till Utredningar m. m. och Avsättning till statens automobilskattemedelsfond upptas till 1 milj. kr. resp. 1 000 kr.

För administration och diverse ändamål beräknas — inklusive vissa anslag under andra, femte, åttonde, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna — sammanlagt 481,4 milj. kr. Det totalbelopp som avses skola täckas av automobilskattemedlen skulle enligt beräkningarna därmed uppgå till $(1\,702,5 + 481,4) 2\,183,9$ milj. kr. I förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en minskning med ca 140 milj. kr. Då inkomsterna av automobilskattemedlen beräknas till 2 813,9 milj. kr. skulle överskottet på vägväsendets specialbudget, vilket per den 30 juni 1967 uppgick till ca 628 milj. kr., komma att under budgetåret ökas med ca 630 milj. kr.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag beträffande det statliga vägunderhållet har i *motionerna I: 344* och *II: 435* hemställts om en ytterligare ökning av anslaget till 656,5 milj. kr. En höjning med 25 milj. kr. har därvid ansetts böra ske av posten till förstärkt vägunderhåll, som av departementschefen beräknats till 68,3 milj. kr. mot av vägverket föreslagna 102,9 milj. kr.

Med hänsyn till de krav som ställs på underhållsverksamheten och till vikten av att vidmakthålla den standard på vägnätet som uppnås vid olika ny- och ombyggnadsarbeten finner utskottet i likhet med departementschefen att anslaget till det statliga underhållet bör höjas. Av samhällsekonomiska skäl har dock även utskottet funnit höjningen böra begränsas till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet och anslaget i dess helhet alltså böra fastställas till 631,5 milj. kr. I anslutning härtill vill utskottet erinra om att under de senaste åren även beredskapsmedel i betydande utsträckning

utnyttjats för arbeten avseende förstärkt vägunderhåll. För åren 1966 och 1967 uppgick sålunda utgifterna härför till 50,8 resp. 55,2 milj. kr. Utskottet avstyrker under hänvisning till det anförda motionerna i fråga.

Anslaget till det statliga vägbyggandet anser utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag böra tas upp med 640,5 milj. kr. Medelsförbrukningen beräknas till samma belopp, vilket innebär att en i förhållande till innevarande år i det närmaste oförändrad omslutning av investeringsverksamheten kan uppnås.

Beträffande det enskilda vägunderhållet har utskottet likaledes funnit sig böra godta Kungl. Maj:ts förslag om ett anslag på 47,5 milj. kr., innebärande en ökning med 1 milj. kr. i förhållande till innevarande budgetår. En ofördelad reservation av samma storleksordning föreligger även. Utskottet avstyrker följaktligen det i *motionen II: 752* framförda yrkandet om en höjning till 50 milj. kr.

De av Kungl. Maj:t i övrigt framlagda anslagsberäkningarna har inte gett utskottet anledning till erinran liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed anfört och förordat. Detta innebär bl. a. att utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag att — på samma sätt som skett för innevarande budgetår — 40 milj. kr. av vägbyggnadsanslaget och 20 milj. kr. av vägunderhållsanslaget tilldelas Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, att användas under särskilt beaktande av arbetsmarknadspolitiska synpunkter.

I *motionerna I: 242* och *II: 301* har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om en allsidig och förutsättningslös utredning rörande vägväsendets framtida finansiering. Enligt motionärerna bör därvid lånefinansiering resp. avgiftsfinansiering i vad avser starkt kapitalkrävande anläggningar såsom motorvägar och storbroar prövas antingen inom pågående utredningars ram eller inom en ny utredning.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att frågan om avgiftsfinansiering av vägar och broar senast utretts av 1960 års vägsakkunniga. I sitt år 1962 avgivna bestänkande härom (SOU 1962: 26) framhöll de sakkunniga att de fann grundregeln om att de för den allmänna samfärdseln nödiga vägarna och förbindelserna i princip skall byggas genom det allmänna och att avgifter inte får uttagas för deras begagnande helt riktig samt i sig själv innebära stora fördelar. Dess tillämpning i praktiken ansågs nämligen bl. a. innebära, att en angelägenhetsgradering av de för utbyggnad aktuella företagen sker samt att sådana företag, vilkas tillkomst ej är tillräckligt motiverade ur ekonomiska eller andra synpunkter, ej kommer till stånd.

Även om behovet av en viss avgiftsfinansierad förbindelse vore så stort, att en investering i och för sig sannolikt skulle vara företagsekonomiskt lönsam, kunde vid bedömandet av härom uppkommande frågor dock inte bortses från allmänna prioriteringsgrunder. För dess utförande måste nämligen

kapitalmarknaden i motsvarande mån tas i anspråk — kanske till nackdel för andra viktiga investeringar. Avgörande för ställningstagandet härvid borde till sist vara omfattningen av samhällets totala resurser, vilka alltid måste framstå som begränsade. Frågan om avgiftsfinansiering borde också ses mot bakgrunden av den totala motorfordonsbeskattningens storlek.

De sakkunnigas förslag anmäldes i propositionen nr 191 till 1963 års riksdag och lämnades utan erinran av såväl departementschefen som riksdagen (S3LU 1, rskr 424).

Senast vid fjolårets riksdag avstyrkte utskottet motioner av samma innebörd som de nu aktuella motionerna. Utskottet, som inte funnit skäl ändra ståndpunkt härvidlag, vill i sammanhanget också erinra om det utredningsarbete som f. n. pågår inom dels utredningen rörande vägtrafikens kostnadsansvar m. m., dels bilskatteutredningen. I avvaktan på resultatet av dessa utredningar och under hänvisning jämväl till vad i det föregående anförts avstyrker utskottet således motionerna i fråga.

I *motionerna I: 596* och *II: 753* har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla att vid fördelning av vägbyggnads- och vägunderhållsanslagen hänsyn måtte tas till de speciella förhållanden som råder i bl. a. Jämtlands län och som medför fördyrade byggnads- och underhållskostnader. Sådan hänsyn tas emellertid enligt vad utskottet erfarit redan nu och några besvär över medelstilledningen till länet har ej heller anförts. Utskottet förutsätter för sin del att de av motionärerna åberopade förhållandena — jämte andra inverkanse faktorer av vikt såsom trafikens intensitet och sammansättning m. m. — även fortsättningsvis vederbörligen beaktas vid medelstilledningen samt finner följaktligen motionerna inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

I *motionerna I: 605* och *II: 743* har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om dels skyndsamt utredning syftande till en utvidgning av reglerna för statsbidrag till enskilda vägar att gälla samtliga enskilda vägar, vilkas underhåll övertagits av kommun, dels utredning syftande till en samordning av det enskilda vägunderhållet med den statliga vägförvaltningen.

Vid bedömningen av de med bidragsgivningen till de enskilda vägarna sammanhängande frågorna måste, såsom utskottet vid flera tillfällen tidigare framhållit, hänsyn tas till det enskilda vägnätets betydelse för näringslivet och kommunikationerna i allmänhet. De av motionärerna upptagna frågorna har dock utretts senast av 1960 års vägsakkunniga som 1962 avgav ett särskilt betänkande om statsbidrag till enskild väghållning, m. m. (SOU 1962: 6). Av Kungl. Maj:t i anledning härav framlagda förslag prövades av 1963 års riksdag som beslutade avsevärda förbättringar i bidragsgivningen på förevarande område. Den av motionärerna ånyo aktualiserade frågan om ett förstatligande av den enskilda väghållningen eller — i liknan-

de syfte — en samordning mellan statlig och enskild väghållning har därvid av såväl organisatoriska som ekonomiska skäl inte befunnits möjlig att genomföra.

I sammanhanget må dock erinras om att vägförvaltningarna under vissa villkor och i den mån resurserna medger åtar sig att mot särskild ersättning biträda de enskilda väghållarna med väghållningen. Under hänvisning till vad sålunda anförts avstyrker utskottet motionerna.

Ej heller har utskottet funnit sig kunna biträda det i *motionerna I: 238* och *II: 306* framförda yrkandet att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag i fråga om en mellanriksväg Dalarna—norra Värmland—Oslo. Såsom utskottet framhöll vid 1966 års riksdag (SU 6, s. 9) i anledning av då väckta motioner i samma fråga bör nämligen spörsmålet härom behandlas i den för prövning av vägfrågor stadgade ordningen. Utskottet är alltjämt av samma uppfattning och finner följaktligen motionerna inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vidkommande det i *motionen II: 751* framställda yrkandet att riksdagen måtte besluta att användandet av vägsalt på gator och gångbanor förbjödes vill utskottet erinra om att användningen av salt — med eller utan sand — i halkbekämpande syfte främst är betingad av trafiksäkerhetsskäl och dessutom sammanhänger med frågor av sådan teknisk natur att det torde få ankomma på vägverket att pröva desamma samt vidtaga eventuellt erforderliga åtgärder. Verket har också bedrivit viss försöks- och undersökningsverksamhet på området samt förklarat sig fortlöpande följa frågan i samarbete med bl. a. statens väginstitut och korrosionsinstitutet. Under hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna i fråga.

I *motionen II: 302* har yrkats att riksdagen måtte hemställa att Kungl. Maj:t ger statens vägverk eller annan lämplig myndighet i uppdrag att uppätta hjälptelefoner vid vissa vägar. I sitt utlåtande nr 6 (p. 3) vid fjolårets riksdag framhöll utskottet att härmed sammanhängande spörsmål sedan någon tid är under överbäggande inom vägverket. Då utskottet alltjämt anser sig kunna utgå från att verket vidtar lämpliga åtgärder i syfte att ernå en tillfredsställande lösning av frågan synes någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida ej påkallad. Motionen avstyrks därför.

I *motionerna I: 600* och *II: 739* har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t framlägger förslag om sådan utformning av bestämmelserna för vägunderhållet att driftkostnaderna för belysning av riksvägar kan inräknas i det vägunderhåll som bestrids av staten. Utskottet vill i anledning härav erinra om att 1960 års vägsakkunniga, som beräknar slutföra sitt arbete under innevarande vår, jämlikt meddelade direktiv bl. a. har att utreda frågan om vägbelysningen. Förslag i ämnet kommer också enligt vad utskottet erfarit att framläggas av utredningen. I avvaktan härpå anser utskottet nå-

gon särskild åtgärd från riksdagens sida ej påkallad och avstyrker därför motionerna i fråga.

I motionerna I: 24 och II: 38 har yrkats att riksdagen i enlighet med vad i motionerna anförts hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning och förslag angående anläggande av särskilda filer för den långsamma trafiken på större vägar.

Vad motionärerna därvid anfört till stöd för sitt yrkande framstår i och för sig som välmotiverat. Det anses emellertid enligt vad utskottet erfarit inom vägverket inte vara helt klart, att trafiksäkerheten enbart främjas genom anläggande av föreslagna omkörningsfiler. Vägsträckor med omkörningsfiler kan nämligen i viss mån jämföras med trefiliga vägar, vilka enligt utländska erfarenheter har en hög olycksfrekvens. Med ledning av vägverkets uppfattning om det allmänna vägnätets standard bedöms vidare kostnaden för ett totalt genomförande på riksvägar och större länsvägar av omkörningsfiler i den omfattning motionärerna föreslagit bli högst avsevärd. En viss restriktivitet anses böra iakttagas vid punktvisa investeringar av ifrågavarande karaktär då i annat fall det totala vägbyggnadsprogrammet kan bli påverkat i ogynnsam riktning. I första hand bör sålunda vägbyggnadsmedlen satsas på totalombyggnad av de större vägar som har nedsatt framkomlighet.

Någon särskild utredning av det slag motionärerna förordad synes i vart fall inte vara erforderlig då det enligt utskottets uppfattning torde ankomma på vägverket att fortlöpande pröva standardfrågor av det slag varom här är fråga. Utskottet avstyrker därför motionerna i fråga.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 344 och II: 435 till *Vägunderhållet* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 631 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

2. att riksdagen till *Vägbyggnadet* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 640 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

3. att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

a) till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* ett förslagsanslag av 93 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

b) till *Bidrag till byggande av vägar och gator* ett reservationsanslag av 270 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

4. att riksdagen

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 752 till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar*

m. m. för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 47 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

b) medger att under budgetåret 1968/69 statlig lånegaranti för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar beviljas intill ett belopp av 100 000 kr.,

5. att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

a) till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* ett reservationsanslag av 20 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

b) till *Utredningar m. m.* ett reservationsanslag av 1 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

c) till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

6. att riksdagen avslår motionerna I: 242 och II: 301,

7. att riksdagen avslår motionerna I: 596 och II: 753,

8. att riksdagen avslår motionerna I: 605 och II: 743,

9. att riksdagen avslår motionerna I: 238 och II: 306,

10. att riksdagen avslår motionen II: 751,

11. att riksdagen avslår motionen II: 302,

12. att riksdagen avslår motionerna I: 600 och II: 739,

13. att riksdagen avslår motionerna I: 24 och II: 38.

Trafiksäkerhet

9) **Statens trafiksäkerhetsverk: Förvaltningskostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt E 1, s. 87—89) föreslagit riksdagen att till Statens trafiksäkerhetsverk: Förvaltningskostnader för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 3 680 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 240 av herrar Strandberg och Brundin samt II: 305 av herrar Lothigius och Bengtson i Solna vari hemställts att riksdagen till statens trafiksäkerhetsverk för budgetåret 1968/69 för förvaltningskostnader måtte anvisa ett förslagsanslag om 3 812 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna I: 243 av herr Strandberg m. fl. och II: 303 av herr Grebäck m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att en utredning tillsättes i syfte att snabbt inkomma med förslag rörande NTF:s framtida ställning i förhållande till trafiksäkerhetsverket,

dels de likalydande motionerna I: 50 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 78 av herr *Bohman m. fl.* vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte dels uttala nödvändigheten av ökade insatser för att förbättra trafiksäkerheten i enlighet med de riktlinjer som angivits i motionerna, dels ock överlämna motionerna till statens trafiksäkerhetsverk och statens trafiksäkerhetsråd med anmodan för dessa att i sitt arbete beakta vad i motionerna framförts,

dels de likalydande motionerna I: 346 av herr *Dahlén m. fl.* och II: 445 av herr *Wedén m. fl.* vari, såvitt nu är i fråga, hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om tillsättande av en parlamentarisk utredning om trafiksäkerhetsfrågor med uppgift att behandla bl. a. i motionerna berörda frågeställningar,

dels de likalydande motionerna I: 61 av herr *Hjorth m. fl.* och II: 92 av fru *Thunvall* och herr *Blomkvist* vari hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anholder att trafiksäkerhetsverket i god tid informerar om nya säkerhetsbestämmelser i vad avser bilens utrustning m. m.

Utskottet. Förevarande anslag tas av Kungl. Maj:t för nästa budgetår upp med 3 680 000 kr. För att i trafiksäkerhetsarbetet de nödvändiga kontakterna med kommuner, trafiksäkerhetskommittéer samt föreningar och organisationer skall kunna upprätthållas beräknar departementschefen därvid medel för bl. a. sju byråassistenter med placering en på varje centralort i den regionala organisationen. Medel beräknas också för fyra tjänstemän som skall vara kontaktmän på regional nivå mellan trafiksäkerhetsverket och skolmyndigheterna när det gäller trafikundervisningen i skolorna.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i de båda likalydande motionerna I: 240 och II: 305 yrkats en höjning av anslaget till 3 812 000 kr. i syfte att i enlighet med verkets förslag även möjliggöra anställande av en forskningschef i Ce 1, en förste byråsekreterare i Ae 24 samt en kansliskrivare i Ae 11.

Utskottet har vid sin prövning av anslagsfrågan med hänsyn bl. a. till den personalökning redan Kungl. Maj:ts förslag innebär funnit sig kunna godta detsamma samt avstyrker följaktligen motionerna i fråga.

I motionerna I: 50 och II: 78 har hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte dels uttala nödvändigheten av ökade insatser för att förbättra trafiksäkerheten i enlighet med de riktlinjer som angivits i motionerna, dels ock överlämna motionerna till statens trafiksäkerhetsverk och statens trafiksäkerhetsråd med anmodan för dessa att i sitt arbete beakta vad i motionerna framförts.

Vidare har i motionerna I: 346 och II: 445, såvitt nu är i fråga, yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om tillsättande av en parlamentarisk utredning av trafiksäkerhetsfrågor med uppgift att behandla bl. a. i motionerna berörda frågeställningar.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att de av motionärerna upp-

tagna spörsmålen vid fjolårets riksdag ingående behandlades av utskottet i dess utlåtande nr 89 angående inrättande av statens trafiksäkerhetsverk m. m. Utskottet framhöll därvid att det fann det angeläget att man söker få ett mer samlat grepp på trafiksäkerhetsfrågorna. Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av ett trafiksäkerhetsverk m. m. syftade emellertid bl. a. härtill. I anslutning till förenämnda uttalande redovisade utskottet även en rad åtgärder som vidtagits eller planerats i samma syfte, varjämte hänvisades till pågående utrednings- och undersökningsverksamhet på trafiksäkerhetsområdet.

I den inledande översikten i årets statsverksproposition erinras också om att statsmakterna under år 1967 fattat flera andra för trafiksäkerhetsarbetet betydelsefulla beslut. Principbeslut har sålunda fattats om införande av nytt körkortssystem och en förbättrad förarutbildning m. m. Besluten skall genomföras när frågan om ett centralt körkortsregister och om körkortens utformning lösts. En utredning härom har tillsatts. Vidare har nya arbetstidsregler inom vägtrafiken tillkommit. Bestämmelser har också meddelats om s. k. differentierad hastighetsbegränsning. Dessa bestämmelser innebär att ett system med hastighetsgränser för samtliga vägar skall prövas, varvid gränserna bestäms med hänsyn främst till vägarnas beskaffenhet.

Vägtrafikförordningens bestämmelser om axeltryck, bruttovikt och högsta tillåtna hastighet för fordonskombinationer har ändrats vid årsskiftet. En ny bestämmelse om maximilängd för fordon har införts. Ordningen för meddelande av lokala trafikföreskrifter och dispenser i fråga om särskilda transporter har samtidigt ändrats. Skärpta föreskrifter om fordons beskaffenhet och utrustning från trafiksäkerhetssynpunkt har också införts med giltighet från den 1 januari 1968.

Kommunikationsdepartementets expertgrupp beträffande bilavgaser har under året avlämnat två utredningsrapporter. Den ena har föranlett föreskrifter om sluten vevhusventilation på bensindrivna bilar. Den andra rapporten som remissbehandlas rör åtgärder mot avgaser från dieseldrivna fordon. En sakkunnig inom departementet har framlagt en promemoria med vissa undersökningar rörande konsumentupplysning om bilar. I samband med arbetet på säkrare trafikmiljö har departementet kontaktat vissa kommuner för genomförande av försöksverksamhet i syfte att finna riktlinjer för trafiksäkerhet i äldre bebyggelse. När det gäller planering av ny bebyggelse från trafiksäkerhetssynpunkt kommer enligt propositionen statens planverk och statens vägverk inom kort att gemensamt utfärda nya anvisningar. Så har numera skett.

Utskottet vill vidare erinra om det arbete som pågår inom transportforskningsutredningen och som bl. a. berör trafiksäkerhetsforskningen och dess organisation. Enligt vad utskottet erfarit beräknar utredningen kunna slutföra sitt arbete under innevarande vår.

Med beaktande av sålunda anförda förhållanden och med hänsyn jämväl

till den omfattande utrednings- och forskningsverksamhet i övrigt som alltjämt pågår inom här ifrågavarande område finner utskottet anledning inte föreligga att från riksdagens sida begära särskilda åtgärder av det slag som yrkats i motionerna I: 50 och II: 78. Utskottet anser sig f. ö. kunna utgå från att såväl trafiksäkerhetsverket som trafiksäkerhetsrådet med största uppmärksamhet följer utvecklingen beträffande de av motionärerna aktualiserade spörsmålen samt för statsmakterna framlägger därav föranledda förslag. Under hänvisning till det anförda avstyrkes motionerna i fråga.

Ej heller finner utskottet i vart fall f. n. motiverat att på sätt i motionerna I: 346 och II: 445 yrkats begära tillsättandet av en parlamentarisk utredning om trafiksäkerhetsfrågor. Utskottet vill dock i likhet med motionärerna understryka frågornas stora vikt samt förutsätter att därest av förhållandena så befinnes påkallat eller eljest önskvärt en översyn i en eller annan form kommer till stånd. Av det anförda följer att utskottet i denna del avstyrker även de nu aktuella motionerna.

I motionerna I: 243 och II: 303 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att en utredning tillsättes i syfte att snabbt inkomma med förslag rörande NTF:s framtida ställning i förhållande till trafiksäkerhetsverket.

Enligt vad utskottet erfarit har frågan härom nyligen varit föremål för överläggningar inom en särskild arbetsgrupp inom kommunikationsdepartementet i syfte att åstadkomma en bättre samordning av de båda organens verksamhet. Med hänsyn härtill och då en omprövning av härmed sammanhängande frågor även kan komma att aktualiseras i samband med prövningen av transportforskningsutredningens aviserade utredningsförslag rörande bl. a. trafiksäkerhetsforskningens organisation och arbetsformer m. m. finner utskottet motionerna inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motionerna I: 61 och II: 92 har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att trafiksäkerhetsverket i god tid informerar om nya säkerhetsbestämmelser i vad avser bilens utrustning m. m. Då genom det nya trafiksäkerhetsverkets tillkomst bättre organisatoriska möjligheter än tidigare för information av detta slag torde föreligga och då utskottet förutsätter att behovet av åtgärder i angivet syfte av verket vederbörligen beaktas synes motionerna inte påkalla någon särskild åtgärd från riksdagens sida. Motionerna i fråga avstyrks därför.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 240 och II: 305 till *Statens trafiksäkerhetsverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 3 680 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 50 och II: 78,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 346 och II: 445 i vad de avser tillsättande av en parlamentarisk utredning av trafiksäkerhetsfrågor,
4. att riksdagen avslår motionerna I: 243 och II: 303,
5. att riksdagen avslår motionerna I: 61 och II: 92.

10) **Statens trafiksäkerhetsverk: Uppdragsverksamhet m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 2—E 4, s. 89—91) hemställer utskottet,

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Statens trafiksäkerhetsverk: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 8 348 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
2. till *Registrering av motorfordon* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
3. till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar* ett reservationsanslag av 6 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

11) **Trafiksäkerhetsforskning.** Kungl. Maj:t har (punkt E 5, s. 91—94) föreslagit riksdagen att till Trafiksäkerhetsforskning för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag av 2 508 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I: 346 av herr *Dahlén m. fl.* och II: 445 av herr *Wedén m. fl.* vari, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte till Trafiksäkerhetsforskning anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 1 109 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 3 617 000 kr.

Utskottet. Till förevarande ändamål har Kungl. Maj:t för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 2 508 000 kr. I anledning härav har i motionerna I: 346 och II: 445 hemställts om en höjning av anslaget till av trafiksäkerhetsrådet begärda 3 617 000 kr.

Utskottet finner det i likhet med motionärerna angeläget att trafiksäkerhetsrådet ges ökade resurser för sin angelägna och betydelsefulla verksamhet. Den av Kungl. Maj:t föreslagna medelstillelningen bör dock möjliggöra en ökning av forskningsinsatserna på trafiksäkerhetens område. Såsom av punkten 9 i det föregående framgår beräknas inom kort transportforskningsutredningen lägga fram ett betänkande rörande bl. a. trafiksäkerhetsforskningens organisation och arbetsformer m. m. I avvaktan på resultatet härav och under hänvisning jämväl till vad utskottet under förenämnda punkt i övrigt anfört rörande vidtagna åtgärder och pågående

2 — *Bihang till riksdagens protokoll 1968. 6 saml. Nr 6*

verksamhet på trafiksäkerhetsfältet har utskottet funnit sig kunna godta Kungl. Maj:ts förslag angående medelsberäkningen. Motionerna i fråga avstyrkes följaktligen i berörda del.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 346 och II: 445, såvitt nu är i fråga, till *Trafiksäkerhetsforskning* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 2 508 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

12) **Kostnader för övergång till högertrafik.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 6, s. 94—95) hemställer utskottet

att riksdagen till *Kostnader för övergång till högertrafik* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

13) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 7, s. 95—97) hemställer utskottet

att riksdagen till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1968/69 anvisar ett anslag av 2 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sjöfart

14) **Allmän översikt över beräkningen av anslagen till sjöfartsverket m. m. Anslagen till sjöfartsverkets verksamhet.** Före behandlingen av de skilda anslagen till sjöfartsverket har Kungl. Maj:t (s. 98—117) lämnat en allmän översikt över utvecklingen inom sjöfarten m. m. samt beräkningen av anslagen till sjöfartsverket.

Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning för budgetåret 1968/69 under de skilda anslagen till sjöfartsverket innebär

att till Sjöfartsstyrelsen: Förvaltningskostnader anvisas ett förslagsanslag av 4 791 000 kr. (punkt F 1, s. 110—112),

att till Fartygsinspektion m. m. anvisas ett förslagsanslag av 4 389 000 kr. (punkt F 2, s. 112 och 113),

att till Sjösäkerhet anvisas ett förslagsanslag av 59 653 000 kr. (punkt F 3, s. 113 och 114),

att till Sjömätning m. m. anvisas ett förslagsanslag av 7 459 000 kr. (punkt F 4, s. 114 och 115),

att till Isbrytning anvisas ett förslagsanslag av 21 000 000 kr. (punkt F 5, s. 115 och 116),

att till Underskott vid vissa statliga hamnar och farleder anvisas ett förslagsanslag av 290 000 kr. (punkt F 6, s. 116),

att till Bidrag till fiskehamnar m. m. anvisas ett reservationsanslag av 1 000 kr. (punkt F 7, s. 116 och 117),

samt att till Bidrag till småbåtshamnar m. m. anvisas ett reservationsanslag av 2 600 000 kr. (punkt F 8, s. 117), att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 597 av herr *Schött* och II: 759 av herr *Thylén m. fl.* vari hemställts att riksdagen måtte under sjätte huvudtiteln till Bidrag till småbåtshamnar m. m. anvisa 4 207 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels motionen II: 754 av herrar *Norrby* och *Wiklund* i Stockholm vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att sjöfartsstyrelsen ges i uppdrag att i samråd med bl. a. båtsportorganisationerna snabbt klarlägga behovet av ytterligare åtgärder från statens sida för att stimulera båtsporten,

dels motionen II: 758 av herrar *Thylén* och *Bengtson* i Solna vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att Kungl. Maj:t måtte besluta att kostnaderna för småledernas prickning skall täckas av automobilskattemedel,

dels de likalydande motionerna I: 353 av fru *Segerstedt Wiberg* och II: 443 av herr *Thylén m. fl.* vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att Kungl. Maj:t inte måtte vidtaga några höjningar av nu utgående fyr- och båkavgifter utan att förslag om en på de faktiska kostnaderna baserad, regionalt anpassad, farleds- och lotsavgift först avgivits,

dels de likalydande motionerna I: 166 av fröken *Stenberg m. fl.* och II: 223 av herrar *Nilsson* i Agnäs och *Fridolfsson* i Stockholm vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till ändring av nu gällande fyr- och båkavgifter så att handelsfartyg av hög isklass erhåller lägre avgifter än fartyg av låg isklass.

Utskottet. I statsverkspropositionen erinras om att sjöfartsstyrelsens anslagsframställning för nästa budgetår ansluter sig till programbudgetmetodikens principer. De under budgetåret 1966/67 vunna erfarenheterna av det koncentrerade anslagssystemet liksom av den försöksvis tillämpade kostnadsredovisningen har legat till grund för beräkning av resultat och anslag för olika aktiviteter. Departementschefen understryker värdet av styrelsens arbete på programbudgetteknikens område och anser det angeläget att arbetet fortsätter för att i samband med omorganisation av verket ligga till

grund för utformningen av ett nytt anslagssystem. Vad departementschefen i samband därmed anfört har inte gett utskottet anledning till erinran.

Sjöfartsstyrelsen har för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 102,6 milj. kr. på driftbudgeten och 28,4 milj. kr. på kapitalbudgeten.

Departementschefens ställningstaganden till sjöfartsverkets förslag under driftbudgeten innebär en medelsanvisning av 100,2 milj. kr., dvs. en ökning med 2,7 milj. kr. i förhållande till innevarande år. Av beloppet avser 4,8 milj. kr. sjöfartsstyrelsens förvaltningskostnader, 4,4 milj. kr. fartygsinspektion m. m., 59,6 milj. kr. sjösäkerhet, 7,5 milj. kr. sjömätning m. m., 21 milj. kr. isbrytning, 0,3 milj. kr. underskott vid vissa statliga hamnar och farleder, 1 000 kr. bidrag till fiskehamnar m. m. och 2,6 milj. kr. bidrag till småbåtshamnar m. m. Härutöver föreslås på kapitalbudgeten ett belopp av 25,7 milj. kr. för investeringar i sjöfartsmateriel m. m. Sammanlagt föreslås således för sjöfartsverket anslag om 125,9 milj. kr., vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 9,5 milj. kr.

Enligt departementschefen har den på riksstatens inkomstsida redovisade nettouppbörd i sjöfartsverkets verksamhet för budgetåret 1968/69 beräknats till sammanlagt ca 72,4 milj. kr. Hänsyn har därvid tagits till viss höjning av fyr- och båkavgiften. Vidare räknas med en mindre höjning av lotsavgiften. Utöver dessa inkomster beräknas sjöfartsverkets fond tillföra staten inkomster om ca 10,3 milj. kr. Då statens utgifter för sjöfartsverket över driftbudgeten för nästa budgetår enligt beräkningarna skulle uppgå till 100,2 milj. kr. — varav dock 2,6 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen — skulle statens nettoutgifter för sjöfartsverket under budgetåret uppgå till ca 15 milj. kr. Hänsyn har då inte tagits till komplementkostnader om ca 19 milj. kr. avseende pensioner m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i motionerna I: 597 och II: 759 hemställts om en höjning av anslaget till bidrag till småbåtshamnar m. m. till 4 207 000 kr.

Reservationen under förevarande anslag har från utgången av budgetåret 1965/66 till utgången av budgetåret 1966/67 ökat med 2,1 milj. kr. Med de 4,2 milj. kr. som anvisats för innevarande budgetår uppgår tillgängliga medel till 11,5 milj. kr. Med hänsyn härtill har utskottet funnit sig kunna godta Kungl. Maj:ts förslag att beräkna medelsanvisningen för nästa budgetår till 2,6 milj. kr. och avstyrker följaktligen motionerna i fråga.

I anslutning härtill vill utskottet erinra om vissa av sjöfartsutredningen i ett under 1967 avgivet betänkande (stencilerat) framlagda förslag rörande bl. a. bidragsgivningen till småbåtshamnar. Utredningen framhåller att statsbidragsgivningen till småbåtshamnarna enligt utredningens uppfattning inte är en uppgift som ryms inom den framtida målsättningen för sjöfartsverket. Utredningen anser därför att naturvårdsverket bör överta ansvaret även för planeringen och prioriteringen av fritidshamnar lika väl

som för övriga anläggningar för det rörliga friluftslivet. Det under sjätte huvudtiteln uppförda anslaget Bidrag till småbåtshamnar m. m. bör i konsekvens härmed överföras till nionde huvudtiteln och bidragsgivningen överlåtas åt naturvårdsverket.

Utredningens förslag är f. n. föremål för remissbehandling. I avvaktan på resultatet härav och Kungl. Maj:ts prövning av frågan finner utskottet anledning inte föreligga att på sätt i motionen II: 754 föreslagits riksdagen hos Kungl. Maj:t nu hemställer att sjöfartsstyrelsen ges i uppdrag att i samråd med bl. a. båtspororganisationerna snabbt kartlägga behovet av ytterligare åtgärder från statens sida för att stimulera båtsporten. Motionen i fråga avstyrks följaktligen.

Utskottet tillstyrker även i övrigt de av Kungl. Maj:t gjorda anslagsberäkningarna och har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i sammanhanget anfört beträffande verksamhetens inriktning och omfattning under nästa budgetår. Beträffande anslaget till investeringar inom sjöfartsverkets fond har utskottet yttrat sig under punkten 11 i sitt utlåtande nr 9.

I motionerna I: 353 och II: 443 har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla att några höjningar av nu utgående fyr- och båkavgifter inte företas utan att förslag om en på de faktiska kostnaderna baserad regionalt anpassad farleds- och lotsavgift först avgivits.

Enligt vad utskottet erfarit kommer sjöfartsutredningen redan under innevarande år att lägga fram förslag rörande bl. a. avgiftsfrågorna på hithörande område. Det oaktat har Kungl. Maj:t redan nu föreslagit viss höjning av fyr- och båkavgiften, vilket förslag utskottet lämnar utan erinran. Bl. a. i avvaktan på förenämnda utrednings resultat liksom på lotsorganisationsutredningens ställningstaganden i dessa frågor finner utskottet de ifrågavarande motionerna inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Av samma skäl avstyrker utskottet motionerna I: 166 och II: 223 vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till ändring av nu gällande fyr- och båkavgifter så att handelsfartyg av hög isklass erhåller lägre avgifter än fartyg av låg isklass. Utskottet vill i anslutning härtill erinra om att frågan om avgiftsbeläggning av den statliga isbrytarhjälp som lämnas är föremål för överväganden inom såväl sjöfartsstyrelsen som sjöfartsutredningen.

I motionen II: 758 slutligen har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att Kungl. Maj:t beslutar att kostnaderna för småledernas utprickning skall täckas av automobilskattemedel.

I statsverkspropositionen har departementschefen i berörda fråga hänvisat till ett av lotsorganisationsutredningen avgivet yttrande enligt vilket möjligheter föreligger till besparingar i materiel och arbetskraft genom indragning av sådana farleder som numera saknar betydelse för handelssjöfarten. Utskottet har för sin del i nu förevarande sammanhang inte funnit anled-

ning till erinran häremot men anser sig kunna utgå från att härmed sammanhängande spörsmål kommer att aktualiseras i samband med prövningen av sjöfartsutredningens förenämnda betänkanden. Under hänvisning härtill avstyrks motionen i fråga.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar
 - a) till *Sjöfartsstyrelsen: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 4 791 000 kr.,
 - b) till *Fartygsinspektion m. m.* ett förslagsanslag av 4 389 000 kr.,
 - c) till *Sjösäkerhet* ett förslagsanslag av 59 653 000 kr.,
 - d) till *Sjömätning m. m.* ett förslagsanslag av 7 459 000 kr.,
 - e) till *Isbrytning* ett förslagsanslag av 21 000 000 kr.,
 - f) till *Underskott vid vissa statliga hamnar och farleder* ett förslagsanslag av 290 000 kr.,
 - g) till *Bidrag till fiskehamnar m. m.* ett reservationsanslag av 1 000 kr.,
2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 597 och II: 759 till *Bidrag till småbåtshamnar m. m.* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 2 600 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
3. att riksdagen avslår motionen II: 754,
4. att riksdagen avslår motionerna I: 353 och II: 443,
5. att riksdagen avslår motionerna I: 166 och II: 223,
6. att riksdagen avslår motionen II: 758.

15) **Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 9—F 13, s. 118—121) hemställer utskottet

- att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar
1. till *Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader* ett anslag av 1 000 kr.,
 2. till *Läkarundersökning av sjöfolk* ett förslagsanslag av 575 000 kr.,
 3. till *Bidrag till vissa resor av sjöfolk* ett förslagsanslag av 325 000 kr.,
 4. till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* ett förslagsanslag av 700 000 kr.,
 5. till *Understöd åt skärgårdsrederier m. m.* ett förslagsanslag av 600 000 kr.

Institut m. m.

16) **Transportnämnden: Förvaltningskostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt G 1, s. 122 och 123) föreslagit riksdagen att till Transportnämnden: Förvaltningskostnader för budgetåret 1968/69 anvisa ett förslagsanslag av 594 000 kr., därav tre fjärdedelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I: 599 av herr *Sveningsson* och II: 742 av herr *Bengtson* i Solna *m.fl.* vari hemställas att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan decentralisering av den nya transportnämnden att en regional nämnd kan inrättas i varje landsting.

Utskottet. Den fr. o. m. den 1 januari 1968 inrättade transportnämnden har, som departementschefen under förevarande punkt erinrat om, övertagit centrala civila transportkommitténs arbetsuppgifter samt vissa uppgifter från statens biltrafiknämnd, bl. a. bidragsgivningen till icke lönsamma busslinjer på landsbygden. Nämnden är även central myndighet för planläggning av den civila transportregleringsverksamheten vid krig eller krigsfara. Den av Kungl. Maj:t för nämndens verksamhet under nästa budgetår föreslagna medelsanvisningen om 594 000 kr. tillstyrkes av utskottet.

I motionerna I: 599 och II: 742 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om förslag till sådan decentralisering av den nya transportnämnden att en regional nämnd kan inrättas i varje landsting. Dessa nämnder skulle alltså underställas landstingen och väljas av dessa samt ha det direkta ansvaret för samordningen av trafiken och bl. a. fördela statsbidragen till busstrafiken.

En organisation av det slag motionärerna sålunda tänkt sig kan enligt utskottets uppfattning inte innebära en rationell lösning av de spörsmål varom här är fråga. Med hänsyn härtill och under hänvisning jämväl till vad utskottet i sitt utlåtande nr 9 (s. 14—17) till innevarande års riksdag anfört beträffande ordnandet av en tillfredsställande transportförsörjning m. m. jämte därmed sammanhängande frågor avstyrkes motionerna i fråga.

Utskottet hemställer således

1. att riksdagen till *Transportnämnden: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 594 000 kr., därav tre fjärdedelar att avräknas mot automobilskattemedlen,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 599 och II: 742.

17) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna G 2—G 18, s. 123—140) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar* ett förslagsanslag av 10 130 000 kr.,
2. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader* ett förslagsanslag av 2 474 000 kr.,
3. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av materiel m. m.* ett förslagsanslag av 922 000 kr.,
4. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Nyanskaffning av instrument m. m.* ett reservationsanslag av 300 000 kr.,
5. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.,
6. till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* ett förslagsanslag av 6 416 000 kr.,
7. till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.* ett förslagsanslag av 1 621 000 kr.,
8. till *Statens väginstitut* ett förslagsanslag av 1 699 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
9. till *Statens väginstitut: Utrustning* ett reservationsanslag av 170 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,
10. till *Statens geotekniska institut: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 345 000 kr.,
11. till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* ett förslagsanslag av 278 000 kr.,
12. till *Statens geotekniska institut: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.,
13. till *Statens geotekniska institut: Utrustning* ett reservationsanslag av 150 000 kr.,
14. till *Statens brandinspektion: Avlöningar* ett förslagsanslag av 613 000 kr.,
15. till *Statens brandinspektion: Omkostnader* ett förslagsanslag av 185 000 kr.,
16. till *Statens brandskola: Avlöningar* ett förslagsanslag av 699 000 kr.,
17. till *Statens brandskola: Omkostnader* ett förslagsanslag av 325 000 kr.

Diverse

- 18) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 1, s. 141) hemställer utskottet

att riksdagen till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1968/69 anvisar ett förslagsanslag av 41 787 000 kr.

19) *Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägs-linjer*. Kungl. Maj:t har (punkt H 2, s. 141—143) föreslagit riksdagen att till *Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägs-linjer* för budgetåret 1968/69 anvisa ett anslag av 205 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen II: 740 av herr *Bengtson* i Solna vari, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte anvisa ett anslag på 200 000 000 kr. till *Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer* för budgetåret 1968/69.

Utskottet. Till förevarande ändamål har SJ för nästa budgetår hemställt om en medelsanvisning av 210 milj. kr., varav oförändrat 4 milj. kr. för del inkomstbortfall som uppkommer genom att man vid nedläggning av järnväg övergångsvis tillämpar reducerad taxa för styckeogodssändningar i samtrafik järnväg—bil. Departementschefen har funnit anslaget böra tas upp med 205 milj. kr., vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 11 milj. kr.

I motionen II: 740 har, såvitt nu är i fråga, hemställts att ifrågavarande ersättning bestäms till 200 milj. kr. Utskottet får i anledning härav anföra följande.

Nu gällande principer för beräkning av ersättning till SJ för drift av icke lönsamma järnvägslinjer godkändes av 1963 års riksdag. Ersättning utgår för täckning av underskott i trafik, som erfordras för att säkra en tillfredsställande transportförsörjning. I enlighet härmed utgår sålunda full ersättning för de kostnader som SJ orsakas i samband med driften av trafiksvaga järnvägslinjer såvida det inte kan anses företagsekonomiskt motiverat att fortsätta driften även om den lämnar visst underskott. Ersättningens storlek skall grundas på en vart tredje år utförd bandelsundersökning. Sådana undersökningar har hittills gjorts år 1963 och år 1966 varvid den sistnämnda bildar underlag för beräkningen av ersättningen för budgetåren 1967/68—1969/70.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har utskottet funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker alltså i denna del motionen i fråga.

I enlighet härmed hemställs

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 740, såvitt nu är i fråga, till *Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer* för budgetåret 1968/69 anvisar ett anslag av 205 000 000 kr.

20) Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer. Kungl. Maj:t har (punkt H 3, s. 143—145) föreslagit riksdagen att till Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har riksdagen behandlat

dels de likalydande motionerna I: 354 av herr *Svanström m. fl.* och II: 437 av herr *Josefson* i Arrie m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta 1. att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att statsbidrag för drift av icke lönsamma busslinjer medgives med tre kronor per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete fr. o. m. kalenderåret 1968 samt 2. att till Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer för budgetåret 1968/69 anvisa ett reservationsanslag av 11 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels de likalydande motionerna I: 241 av herrar *Strandberg* och *Schött* samt II: 755 av herr *Petersson* vari hemställts att riksdagen till Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer för budgetåret 1968/69 måtte anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen,

dels motionen II: 740 av herr *Bengtson* i Solna vari, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte anvisa ett reservationsanslag på 13 000 000 kr. till Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer för budgetåret 1968/69, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt innebär att till ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer för nästa budgetår anvisas ett anslag av 9 milj. kr. mot av biltrafiknämnden föreslagna 12 milj. kr. Nämnden har vid sin beräkning av anslagsbehovet utgått från en höjning av bidraget från 2 till 3 kr. per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete fr. o. m. budgetåret 1968/69.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i motionerna I: 354 och II: 437 hemställts att riksdagen dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att statsbidrag för drift av icke lönsamma busslinjer medges med 3 kr. per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete fr. o. m. kalenderåret 1968 och dels till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1968/69 anvisar ett anslag av 11 milj. kr. I motionerna I: 241 och II: 755 samt, såvitt nu är i fråga, II: 740 har hemställts att riksdagen bestämmer anslaget till 10 milj. kr. resp. 13 milj. kr.

Även utskottet finner det angeläget att tillräckliga medel ställs till förfogande för här ifrågavarande ändamål. Redan Kungl. Maj:ts förslag innebär dock en höjning av medelsanvisningen för nästa budgetår med 2 milj. kr. Förslaget innebär vidare att den generella maximigränsen för statsbidrag

fr. o. m. år 1968 höjs från 2 kr. till 2: 50 kr. per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete. Dessutom säger sig departementschefen ha för avsikt föreslå Kungl. Maj:t att formerna för bidragsgivningen närmare utreds.

Med hänsyn till det anförda och i avvaktan på resultatet av utredningens arbete har utskottet funnit sig böra godta Kungl. Maj:ts förslag. I anslutning härtill vill utskottet dock kraftigt understryka vikten av att utredningen bedrivs skyndsamt samt att av dess arbete föranledda förslag om möjligt läggs fram redan till nästa års riksdag. Av utskottets sålunda intagna ståndpunkt följer att utskottet avstyrker samtliga i ämnet väckta motioner.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 241 och II: 755, I: 354 och II: 437 samt II: 740, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga, till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 9 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

21) **Driftbidrag till luftfartsverket m. fl. anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna H 4—H 10, s. 146—152) hemställer utskottet

att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar

1. till *Driftbidrag till luftfartsverket* ett anslag av 18 000 000 kr.,

2. till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* ett förslagsanslag av 104 000 000 kr., därav 2 400 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen,

3. till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.,

4. till *Beredskap för civil luftfart* ett reservationsanslag av 800 000 kr.,

5. till *Bidrag till kostnader för kommunal beredskap* ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.,

6. till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.,

7. till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

Stockholm den 26 mars 1968

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström (s), Gillström (s), Birger Andersson (s), Virgin (h), Axel Andersson (fp), Ivar Johansson (cp), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Kaijser (h), Nyman (fp), Mårtensson (s), Bengtson (cp), Herbert Larsson (s), Rönnberg (s) och Strandberg (h) samt

från a n d r a kammaren: herrar Karlsson i Olofström (s), Ståhl (fp), Eliasson i Sundborn (cp), Mellqvist (s), Bergman (s), fröken Olsson (s), herrar Gustafsson i Skellefteå (fp), Johansson i Norrköping (s), Alemyr (s), Gustafsson i Kårby (cp), Cassel (h), Lindahl (s), Tobé (fp), Svanberg (s) och Nordstrandh (h).

Reservationer

1) vid *punkten 8* (Allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m. Anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader samt diverse ändamål)

a) beträffande anslaget till vägunderhållet av herrar *Axel Andersson* (fp), *Ivar Johansson* (cp), *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Ståhl* (fp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Gustafsson* i Kårby (cp) och *Tobé* (fp) som anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 344 och II: 435 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 8 börjar med »Med hänsyn till» och på s. 9 slutar med »i fråga» bort ha följande lydelse:

»Med hänsyn till de krav som ställts på underhållsverksamheten och till vikten av att vidmakthålla den standard på vägnätet som uppnås vid olika ny- och ombyggnadsarbeten finner även utskottet anslaget till det statliga underhållet böra höjas. Ökade resurser till det förstärkta vägunderhållet måste därvid såsom motionärerna framhållit tillmätas stor betydelse. Utskottet har därför vid sin prövning av denna fråga funnit 25 milj. kr. utöver departementschefens förslag böra anslås för ändamålet och anslaget i sin helhet alltså böra fastställas till 656,5 milj. kr. Utskottet tillstyrker alltså motionerna i fråga.»

dels utskottets hemställan under 1. bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 344 och II: 435 till *Vägunderhållet* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 656 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,»

b) beträffande avgiftsbelagda trafikaneläggningar m. m. av herrar *Virgin* (h), *Kaijser* (h), *Strandberg* (h), *Cassel* (h) och *Nordstrandh* (h) som

anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 242 och II: 301 och att därför

dels den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med »Utskottet vill» och på s. 10 slutar med »i fråga» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner i likhet med motionärerna lånefinansieringen utgöra ett nödvändigt komplement till direktfinansieringen om det skall bli möjligt att ge vägnätet en standardhöjning som tillfredsställande uppfyller kraven på transportekonomi och trafiksäkerhet.

Det torde därför snarast böra utredas i vilken utsträckning ett lånefinansieringssystem för motorvägar, tunnlar och storbroar kan användas som komplement till direktfinansiering.

Beträffande vissa större väg- och broföretag innebär deras tillkomst så betydande fördelar för trafikanterna att dessa kan antagas vara beredda att genom avgifter finansiera anläggningen helt eller delvis. Införandet av ett sådant avgiftssystem synes vara enda möjligheten att inom överskådlig tid få till stånd ett tillräckligt nät av motorvägar även i vårt land. Det kan knappast resas några invändningar häremot från vare sig sakliga eller principiella synpunkter.

Utskottet vill i anslutning härtill erinra om att med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande chefen för finansdepartementet under 1965 tillkallat särskilda sakkunniga med uppgift att verkställa översyn av vägtrafikbeskattningen och därmed sammanhängande frågor. I direktiven angavs som utgångspunkt för utredningsarbetet att kostnaderna för vägväsendet och vägtrafikväsendet, liksom nu i princip är fallet, skall bäras av vägtrafiken. Att bestämma dessa kostnader syntes emellertid vara förenat med flera djupgående problem av ekonomiskt och trafikpolitiskt slag. För att lösa dessa problem har chefen för kommunikationsdepartementet tillsatt en särskild expertundersökning, där utredningen bl. a. enligt direktiven har att pröva vilka kostnader för det allmänna som bör hänföras till vägtrafiken. Även frågan hur dessa kostnader lämpligen bör fördelas på olika trafikantkategorier skall övervägas av utredningen.

Det vore enligt utskottets uppfattning värdefullt om direktiven till dessa utredningar kompletterades på sådant sätt att även frågan om en framtida avgiftsfinansiering ingående kunde prövas, eller, om så inte skulle anses lämpligt, att en ny utredning tillsätts för att ingående pröva denna fråga.»

dels utskottets hemställan under 6. bort ha följande lydelse:

»6. att riksdagen i anledning av motionerna I: 242 och II: 301 ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande utredning av frågan om låne- och avgiftsfinansiering av väg- och brobyggnader,»

c) beträffande mellanriksväg Dalarna—Norra Värmland—Oslo av herrar *Eliasson* i Sundborn (cp) och *Mellqvist* (s).

2) vid *punkten 9* (Statens trafiksäkerhetsverk: Förvaltningskostnader)

a) av herrar *Axel Andersson* (fp), *Nyman* (fp), *Ståhl* (fp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp) och *Tobé* (fp) som anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 346 och II: 445, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 16 som börjar med »Ej heller» och slutar med »aktuella motionerna» bort ha följande lydelse:

»I anledning av yrkandena i motionerna I: 346 och II: 445 vill utskottet framhålla följande. Den uppryckning beträffande försiktighet på vägen i allmänhet och skärpt känsla för trafiksäkerheten som inträdde i samband med omläggningen till högertrafik synes redan nu — trots att endast några månader förflutit sedan reformens genomförande — ha undergått en allvarlig försämring. Därom vittnar inte minst det alltför stora antalet trafikolyckor med dödlig utgång av vilka flera synes vara rena högertrafikolyckor. Medan vi inför övergången till högertrafik räknade med en allmän uppryckning av trafikbeteendet och förbättring av trafiksäkerheten synes nu tyvärr snarare motsatsen ha inträffat. Mot denna bakgrund framstår såsom nödvändigt att snarast söka få klarlagt vilka åtgärder som kan tänkas vara lämpliga för att leda utvecklingen i detta viktiga avseende in på bättre banor. Det synes utskottet som en parlamentarisk utredning därvid skulle kunna mera obundet än ett antal experter rekommendera de lämpligaste åtgärderna i detta behjärtansvärda syfte. Med stöd av vad sålunda anförts tillstyrker utskottet därför i berörda del motionerna i fråga.»

dels utskottets hemställan under 3. bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen med bifall till motionerna I: 346 och II: 445, såvitt nu är i fråga, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anført beträffande tillsättande av en parlamentarisk utredning av trafiksäkerhetsfrågor.»

b) av herr *Strandberg* (h).

3) vid *punkten 11* (Trafiksäkerhetsforskning) av herrar *Axel Andersson* (fp), *Nyman* (fp), *Ståhl* (fp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp) och *Tobé* (fp) som anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 346 och II: 445, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande som på s. 17 börjar med »Utskottet finner» och på s. 18 slutar med »berörda del» bort ha följande lydelse:

»Trafiksäkerhetsverket har ansett en anslagsökning till 3,6 milj. kr. endast svara mot minimikraven för en fortsatt effektiv trafiksäkerhetsforskning. Rådet har nämligen under budgetåret påbörjat en undersökning rörande vägtrafikolyckornas samhällsekonomiska kostnad och har för nästa budgetår äskat medel för bl. a. utökade försök med simulator, test på provbana, förbättrad statistisk analys och intensivstudier av vissa olyckstyper. Då även utskottet finner det i hög grad angeläget att ökade resurser ställs

till rådets förfogande för dess betydelsefulla och angelägna uppgifter på trafiksäkerhetsforskningens område anser utskottet att anslaget för nästa budgetår bör tas upp med 3 617 000 kr. Utskottet tillstyrker således motionerna i denna del.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 346 och II: 445, såvitt nu är i fråga, till *Trafiksäkerhetsforskning* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 3 617 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.»

4) vid *punkten 20* (Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer)

a) av herrar *Axel Andersson* (fp), *Ivar Johansson* (cp), *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Ståhl* (fp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Gustafsson* i Kårby (cp) och *Tobé* (fp) som anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 354 och II: 437 och att därför

dels den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar med »Även utskottet» och på s. 27 slutar med »väckta motioner» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner det i likhet med motionärerna vara angeläget att ökade medel ställs till förfogande för här ifrågavarande ändamål. Med tanke på den stora betydelse som ersättningen till icke lönsam busstrafik måste tillmätas bör sålunda den generella maximigränsen för statsbidrag enligt de nuvarande reglerna fr. o. m. år 1968 höjas från 2 kr. till 3 kr. per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete. Som följd därav bör den av departementschefen föreslagna medelsanvisningen höjas till 11 milj. kr.

Genom vad utskottet sålunda föreslagit torde jämväl syftet med det i motionerna I: 241 och II: 755 framställda yrkandet vara tillgodosett. Den i motionen II: 740 begärda ytterligare höjningen av bidragsanslaget till 13 milj. kr. har utskottet däremot inte funnit sig berett tillstyrka.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 241 och II: 755 samt II: 740, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga, och med bifall till motionerna I: 354 och II: 437, till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 11 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.»

b) av herrar *Virgin* (h), *Kaijser* (h), *Strandberg* (h), *Cassel* (h) och *Nordstrandh* (h) som anser att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 241 och II: 755 och att därför

dels den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar med »Även ut-

skottet» och på s. 27 slutar med »väckta motioner» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner det i likhet med motionärerna vara angeläget att ökade medel ställs till förfogande för här ifrågavarande ändamål. Kungl. Maj:ts förslag innebär också bl. a. att ersättningen per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete fr. o. m. den 1 januari 1968 höjs till 2: 50 kr. Att som i motionerna I: 354 och II: 437 föreslagits redan nu begära en höjning till 3 kr. per vagnmil har utskottet inte funnit sig berett tillstyrka. Däremot bör anslaget, såsom i motionerna I: 241 och II: 755 förordats, åtminstone räknas upp så att en generösare tillämpning kan ske av nu gällande regler om höjning av milersättningen där synnerliga skäl föreligger. Utskottet föreslår därför med tillstyrkande av nämnda motioner att anslaget tas upp med 10 milj. kr. I anslutning härtill vill utskottet kraftigt understryka vikten av att den av departementschefen aviserade utredningen bedrivs med skyndsamt samt att av dess arbete föranledda förslag om möjligt läggs fram redan till nästa års riksdag.

Vad utskottet sålunda anfört innebär att den i motionerna I: 354 och II: 437 samt II: 740 föreslagna ytterligare uppräknigen av anslaget avstyrks.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 354 och II: 437 samt II: 740, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga, och med bifall till motionerna I: 241 och II: 755 till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1968/69 anvisar ett reservationsanslag av 10 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.»